

Czerwińscy z Cerekwi

Wspomnienia o Czerwińskich z Cerekwi
 spisali
 Maria Czerwińska Gątkiewicz
 i
 Krzysztof Czerwiński

Maria Czerwińska Gątkiewicz

Moja wiedza o majątku Cerekiew sięga przełomu stuleci XIX i XX.

Wtedy właśnie majątek ten, położony w pobliżu Radomia, objął Stefan Wietrzykowski, najmłodszy syn Franciszka Wietrzykowskiego. W posiadaniu dalszej rodziny pozostawały też majątki Klwaty i Dąbrówka.

Stefan Wietrzykowski postanowił się ożenić.

I tak pewnego dnia nasza prababka Bolesława Makulcowa wezwała do salonu swoją młodszą córkę, osiemnastoletnią szczupłą panienkę, bardzo uzdolnioną studentkę klasy fortepianu konserwatorium warszawskiego. Prababcia oznajmiła: Maniu, to jest twój narzeczony. Był to tęgi, brodaty mężczyzna dwukrotnie od niej starszy. Od decyzji matki nie było odwołania, ponieważ sytuacja finansowa wdowy z dwiema córkami na utrzymaniu wymagała takiego poświęcenia ze strony młodej Marii Makulec

Prawdopodobnie w roku 1900 odbył się bardzo uroczysty ślub w kościele sióstr Wizytek: karetą, białe konie, czerwony dywan, białe świece i kwiaty zdobiące kościół.

Młoda żona zajmowała się prowadzeniem ksiąg rachunkowych majątku oraz opieką nad dziećmi. Dużo grała na fortepianie.

Całe „gospodarstwo kobiece”, czyli zarządzanie służbą, prowadzenie domu, dysponowanie posiłków, gromadzenie zapasów żywności ujęła twardą ręką teściowa Stefana.

Ze związku tego przyszło na świat sześcioro dzieci: cztery dziewczynki i dwóch chłopców. Chłopcy zmarli we wczesnym dzieciństwie.

Starsze dziewczynki, Irena i Zofia, urodzone w 1902 i 1903 r., gdy dorosły do wieku szkolnego, zostały zapisane na pensję panny Gajl w Radomiu. Do szkoły jeździły karetą, a kiedy w drodze dokazywały, stangret odwracał się na koźle, stukał biczyskiem w okienko wołając: „*Panienki nie bijta się, bo powiem starszej pani*”.

Stefan Wietrzykowski był człowiekiem dobrym i serdecznym i pobłażliwym ojcem.

Majątek prowadził sprawnie, tak że rodzinie niczego nie brakowało. Lubił też przyjmować gości, mając na względzie potrzeby żony.

Między dwiema starszymi a dwiema młodszymi córkami: Marią, zwaną Lilką, i Janiną, zwaną Dzidką, było około ośmiu lat różnicy. Młodsze nie dojeżdżały do szkoły, tylko mieszkały z matką w mieszkaniu wynajętym w Radomiu. Do Cerekwi wszyscy zjeżdżali na wakacje, często przywożąc ze sobą szkolne koleżanki.

W późniejszych latach zaczęli pojawiać się koledzy, wielbiciele.....

Irena wyszła za mąż za kapitana legionów Stefana Rudnickiego. Niedługo po jej ślubie zmarł ojciec i gospodarstwem zajęli się młodzi małżonkowie. Równocześnie zaczął się światowy kryzys gospodarczy. Zbieg tych wydarzeń był dla rodziny wielkim wstrząsem. Po kilku latach okazało się koniecznością sprzedaż majątku.

Rozparcelowano go i sprzedano, a pieniądze ulokowano w banku, zabezpieczając sumy posagowe panien. Po upadku banku ocalały wyłącznie posagi.

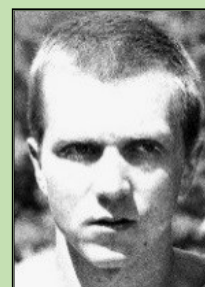
Dwór w Cerekwi został przeznaczony na szkołę. Na cmentarzu została kaplica, w której chowano członków rodziny Wietrzykowskich - ostatni spoczął tam Stefan Wietrzykowski.

Rodzina rozjechała się po Polsce: Zofia, Maria i Janina zamieszkały z mężami w Warszawie, a Irena z rodziną osiadła na dzierżawie na Podlasiu.

W Cerekwi nie byłam nigdy. Natomiast na przełomie 1944 i 1945 roku, po upadku Powstania Warszawskiego, znaleźliśmy schronienie u wujostwa Anny i Kazimierza Plenkiewiczów w Klwatach: moi rodzice, Zofia z Wietrzykowskich i Jerzy Czerwiński, babcia Maria Wietrzykowska, moje młodsze rodzeństwo Anna i Krzysztof, a także siostra mamy, Lilka, z synem Hubertem Waliszewscy.

*Wspomnienie napisała Maria Danuta Czerwińska Gątkiewicz,
wnuczka Marii i Stefana Wietrzykowskich,
córka Zofii i Jerzego Czerwińskich*

XXXXXXXXXXXXXXXX

Krzysztof Czerwiński

Jerzy Czerwiński ukończył Szkołę Realną Miejską w Radomiu i w czerwcu 1919 r. złożył egzamin maturalny. W październiku tego samego roku rozpoczął studia w Wyższej Szkole Handlowej w Warszawie. Na trzecim roku studiów zaczął pracę zawodową w charakterze praktykanta, a później w różnych rolach w administracji gospodarczej.

W 1925 r. odbył półtoraroczną praktykę w fabryce samolotów w Białej Podlaskiej, której dyrektorem był wówczas jego stryj Jan Czerwiński. Po ukończeniu studiów pracował w kilku przedsiębiorstwach: Towarzystwo Południowo-Wschodnie, Fink i Wilk, Polska Centrala Handlowa, Zakłady Starachowickie i Zakłady Skoda. Od 1929 roku rozpoczął pracę w firmie „Compensator”, której został współdziałowcem.

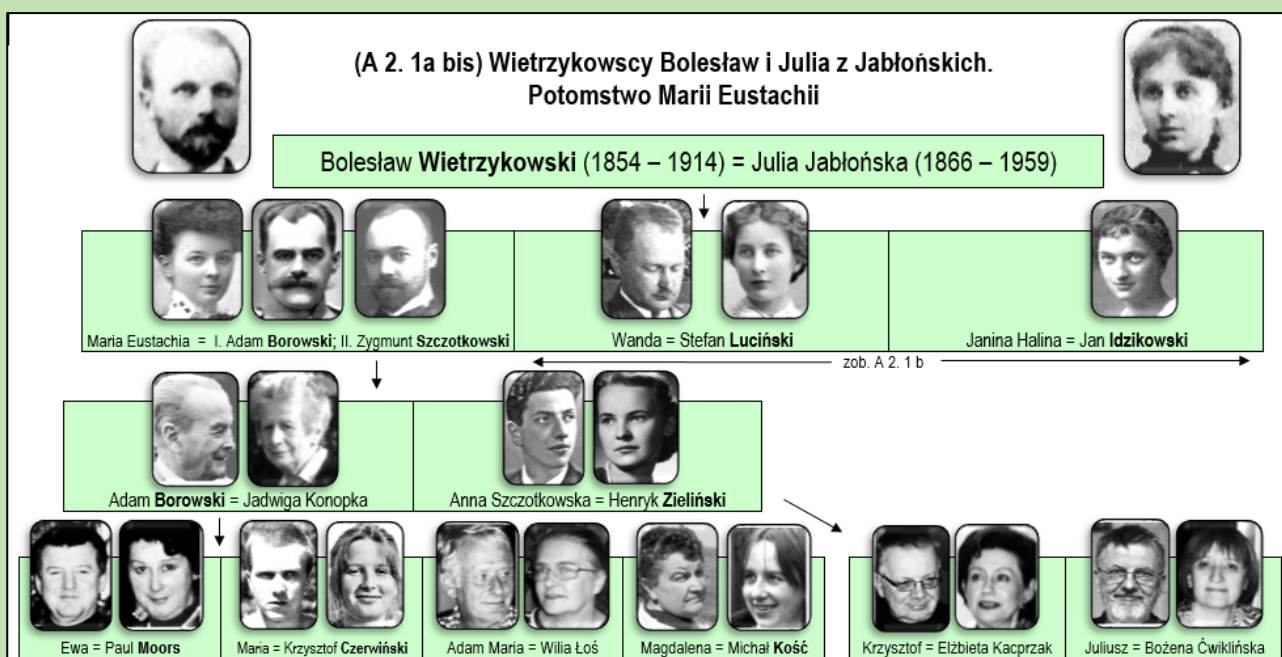

2.07.1927 r. **Jerzy Czerwiński** ożenił się w Warszawie z **Zofią Wandą z Wietrzykowskich** (ur. 28.08.1903 r. w Cerekwi, zm. 30.07.1973 r. w Warszawie).

Rodzicami Zofii Wandy byli Maria z Makulców i Stefan Wietrzykowsky. Stefan Wietrzykowsky był synem Franciszka i Zofii z Podczaskich. Stefan Wietrzykowsky miał liczne rodzeństwo, między innymi brata Bolesława. Po śmierci Franciszka Wietrzykowskiego między tymi dwoma braćmi przez całe lata toczył się spór o majątek Cerekiew.

Bolesław, żonaty z Julią z Jabłońskich, mieli córkę Marię, która wyszła za mąż za Adama Borowskiego. Ich syn, także Adam, był ojcem Marii Jadwigi, czyli późniejszej żony Krzysztofa Czerwińskiego.

Maria z Makulców Wietrzykowska (Mamulik) była wybitnie utalentowaną pianistką. Jednak z powodu rozpaczliwej sytuacji materialnej rodziny (jej matka była wdową wychowującą samotnie dwie córki) przerwała studia muzyczne i wyszła za mąż za starszego od siebie o około 20 lat Stefana Wietrzykowskiego, ziemianina z Cerekwi pod Radomiem. Maria i Stefan Wietrzykowsky mieli sześcioro dzieci, z których dwoje zmarło w dzieciństwie (Franciszek i Jerzy). Pozostały cztery córki: Irena (później Rudnicka), Zofia (później Czerwińska), Janina (czyli Dzikka, później Duszyńska) i Maria (czyli Lila, później Waliszewska).

Zofia Wietrzykowska ukończyła pensję p. Gajl w Radomiu i w 1920 r zdała egzamin maturalny. W tym samym roku rozpoczęła studia na Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Prawa i Nauk Politycznych. Jednak po wysłuchaniu dwóch semestrów przerwała studia z powodu śmierci ojca Stefana Wietrzykowskiego. Wróciła do domu w Cerekwi, gdzie pomagała wychowywać młodsze rodzeństwo.

W 1927 r. Jerzy i Zofia Czerwińscy zamieszkali w Warszawie na Żoliborzu: najpierw na ul. Promyka, później na ul. Krasieńskiego i wreszcie od późnych lat 30 do 1973 roku przy ul. Kaniowskiej 10 (w latach powojennych numer domu został zmieniony na 114). Tam rodzina przetrwała wojnę 1939 r., okupację i Powstanie Warszawskie.

Od 1929 r **Jerzy Tadeusz Czerwiński** pracował w fabryce „Compensator”. Na początku był kierownikiem działu handlowego, a następnie członkiem zarządu.

W czasie okupacji hitlerowskiej zarząd fabryki stanowili tylko **Konrad i Jerzy Czerwińscy**. Trzeci wspólnik inż. W. Kossowski wycofał się z powodu choroby. Fabryka w czasie okupacji hitlerowskiej dawała pracę wielu osobom i chroniła ich przed wywózką na roboty do Niemiec. **Konrad Czerwiński** zginął w czasie Powstania Warszawskiego we wrześniu 1944 r. Zginął zasypany wskutek bombardowania w swym mieszkaniu przy ul. ks. Skorupki.

Po wysiedleniu z Warszawy po Powstaniu rodzina Jerzego Czerwińskiego trafiła do obozu przejściowego w Pruszkowie. W najgorszej sytuacji była Dada, której z racji wieku groziło wywiezienie do pracy do Niemiec. Dzięki wymyślnym zabiegom wszyscy zostali zwolnieni z obozu i udali się do majątku Krwaty pod Radomiem, gdzie znaleźli schronienie u krewnych Plenkiewiczów. Tam oczekali wkroczenia Rosjan w styczniu 1945 r. W lutym 1945 roku Jerzy Czerwiński wyruszył do Warszawy i zaczął przygotowywać do zamieszkania zrujnowane i rozszabrowane mieszkanie przy ul. Kaniowskiej 10. Nieco później wrócili pozostali członkowie rodziny. Mieszkanie to zajmowali aż do śmierci Zofii Czerwińskiej w 1973 r.

Po wojnie całkowicie zrujnowana fabryka "Compensator" dzięki ofiarnej pracy dawnych pracowników i współpracy z dawnymi odbiorcami została częściowo odbudowana i wznowiła produkcję. Zarząd fabryki składał się z pięciu osób, w tym **Jerzego Czerwińskiego**. W roku 1947 **Jerzy Czerwiński** ustąpił z zarządu. Wkrótce potem fabryka została upaństwowiona, a właściciele wywłaszczeni bez odszkodowania.

Od sierpnia 1946r Jerzy Czerwiński uczestniczył we wstępnych pracach Komisji Organizacyjnej Liceum Mazursko-Warmińskiego. Była to inicjatywa grupy osób związanych przed 1939 r. ze słynnym Liceum Krzemienieckim.

Wobec utraty Kresów powstał pomysł reaktywowania tradycji tej zasłużonej instytucji w nowych warunkach i pod nową nazwą. Poczynając od roku 1947 Jerzy Czerwiński całkowicie się temu poświęcił i w związku z tą pracą otrzymał propozycję wyjazdu na Mazury do Szczytna z ramienia Ministerstwa Oświaty. Cała rodzina Czerwińskich (bez Dady) wyjechała więc do Szczytna w czerwcu 1947 r. Wraz z rodziną wyjechała z Warszawy Maria Wietrzykowska oraz siostrzeniec Zofii Czerwińskiej Hubert Waliszewski, syn Marii z Wietrzykowskich. Matka Huberta Maria Waliszewska, owdowiała w czasie okupacji, została w Warszawie. Mogła dzięki temu zająć się zdobywaniem zawodu.

W Szczytnie rodzina Czerwińskich zamieszkała w pięknym, lecz rozszabrowanym poniemieckim domku jednorodzinny na obrzeżach miasta przy ul. Podleśnej. Jerzy Czerwiński został zatrudniony w Urzędzie Miejskim. Jednak wskutek niepowodzenia inicjatywy reaktywowania „Liceum” po upływie 2 lat wszyscy wrócili do Warszawy. Jako ekonomista Jerzy Czerwiński 1.06.1949 r. zaczął pracę w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej, później pracował w Akademii Medycznej, a w końcu, aż do przejścia na emeryturę, w Instytucie Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa w Warszawie.

Po powrocie ze Szczytna Maria Wietrzykowska zamieszkała wraz z owdowiałą córką Marią Waliszewską i wnukiem Hubertem w nowym mieszkaniu przy ul. Narbutta 24. Maria Wietrzykowska mieszkała tam aż do śmierci w roku 1961.

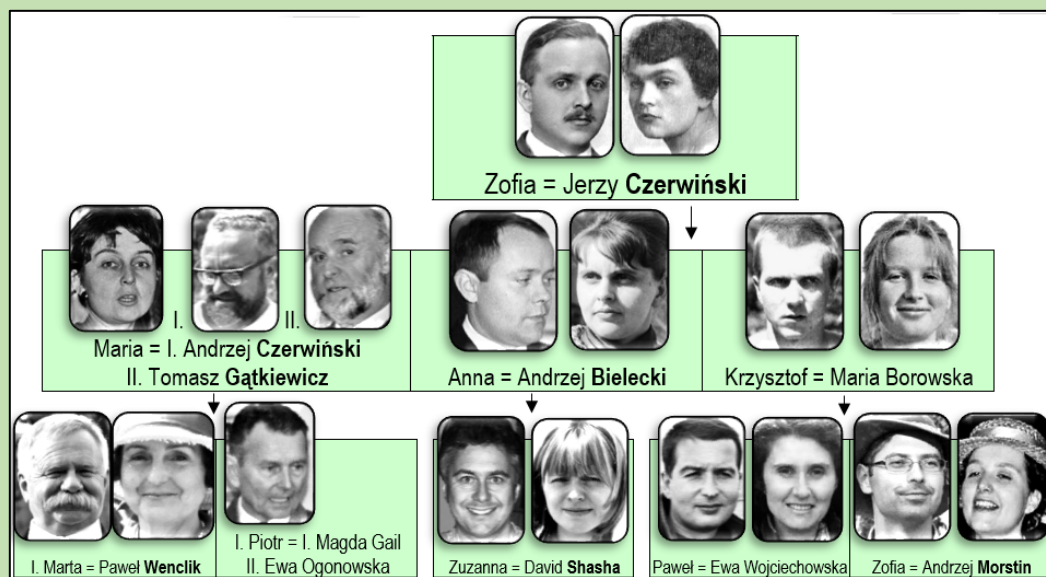
Po powrocie ze Szczytna, Zofia Czerwińska rozpoczęła 1 grudnia 1949 r. pracę w charakterze sekretarki w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych gdzie pracowała do 30 września 1956 r., następnie rozpoczęła pracę, także w charakterze sekretarki, w Instytucie Matematycznym PAN, gdzie pracowała aż do przejścia na emeryturę 31.12.1969 r.

Na początku lat '70 na ul. Kaniowskiej mieszkali Jerzy i Zofia Czerwińscy oraz ich córka Anna Bielecka z córeczką Zuzanną. Po śmierci Zofii Czerwińskiej 30.07.1973 r mieszkanie na ul. Kaniowskiej zostało zamienione na nowoczesne mieszkanie na ul. Chmielnej w jednym z wysokościowców na tzw. „stronie wschodniej”. Jednak owdowiały Jerzy Czerwiński nie zamieszkał z córką i wnuczką, lecz w pobliżu, na ul. Kruczej 51, u swej owdowiałej siostry Danuty Szczepańskiej.

Z małżeństwa **Jerzego i Zofii Czerwińskich** urodziło się troje dzieci: Maria Danuta (8.09.1929), Anna Gabriela (4.06.1936) i Krzysztof Jerzy (19.11.1943).

Najstarsza córka Maria Danuta (Dada) ukończyła szkołę średnią i zaczęła studiować na Uniwersytecie Warszawskim. Jednak 13.05.1949 wyszła za mąż za swego krewnego z linii lubelskiej, Andrzeja Czerwińskiego, który w tym czasie studiował leśnictwo w Poznaniu. Z uwagi na zawód Andrzeja Czerwińskiego zamieszkali w Białymstoku. W tym związku urodziło się dwoje dzieci: Marta (1950) i Piotr (1953). Andrzej Czerwiński jest obecnie emerytowanym profesorem leśnictwa, byłym prorektorem Politechniki Białostockiej. Małżeństwo rozpadło się w roku 1957. Dada samotnie wychowywała dzieci aż do pełnoletności.

W latach '70 ukończyła studia socjologiczne. W 1978 r Dada ponownie wyszła za mąż z Tomasza Gątkiewicza, także leśnika, który pracował w Zarządzie Lasów Państwowych w Białymstoku, a obecnie jest na emeryturze.

Córka Dady, Marta, rozpoczęła studia na Inżynierii Budowlanej na Politechnice Warszawskiej, które ukończyła na Politechnice Białostockiej. W 1975 r wyszła za mąż za swego kolegę ze studiów Pawła Wenclika. Mieszkają w Białymstoku (ściśle mówiąc w Niewodnicy pod Białymstokiem) i prowadzą własne przedsiębiorstwo budowlano-instalacyjne. Mają pięcioro dzieci: Mateusza, Gabriellę, Karolinę, Natalię i Matyldę.

Syn Dady, Piotr Czerwiński, ma wykształcenie średnie w dziedzinie ogrodnictwa. Znaczną część czasu po ukończeniu szkoły spędził za granicą: we Francji, w Anglii i w Belgii. Obecnie mieszka w miejscowości Lewickie pod Białymstokiem, gdzie zbudował piękny, obszerny dom. Piotr ożenił się w 1990 r. z Magdą Gajl (muzykologiem). Z tego małżeństwa urodził się syn Andrzej. Jednak małżeństwo wkrótce się rozpadło. W 2002 r. Piotr ożenił się ponownie z Ewą Ogonowską. Ewa Czerwińska jest z wykształcenia prawnikiem i pracuje jako radca prawny. W roku 2003 urodził im się syn Michał, a w roku 2005 córeczka Roma.

Anna Gabriela Czerwińska ukończyła w 1955 r. Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych, później w latach 60 ukończyła Studium Nauczycielskie i pracowała jako nauczycielka plastyki w szkole podstawowej. Obecnie na emeryturze. W 1966 r. wyszła za mąż za Andrzeja Bieleckiego, muzyka. Z tego związku urodziła się Zuzanna (1967). Małżeństwo Anny i Andrzeja Bieleckich rozpadło się po kilku latach. Zuzanna zdała egzamin maturalny w Liceum Ogólnokształcącym im. Poniatowskiego w Warszawie. Wkrótce potem wyjechała do Belgii, gdzie pod opieką Kuby Szczepańskiego studiowała na uniwersytecie w Louvain la Neuf. Po powrocie do kraju zaczęła pracę w hotelu Marriot. W 1997 roku wyszła za mąż za Anglika, prawnika Davida Shashę i od tej pory mieszka w Londynie. Małżeństwo Shashów ma dwoje dzieci: Matheus'a i Ninę.

Krzysztof Czerwiński ukończył studia (10.05.1968 r.) na Politechnice Warszawskiej na Wydziale Łączności, który w czasie jego studiów zmienił nazwę na Wydział Elektroniki. Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę w Instytucie Łączności w Miedzeszynie pod Warszawą. Na początku roku 1974 przeniósł się na Politechnikę Warszawską i rozpoczął pracę naukowo-dydaktyczną na tej Uczelni. Kontynuuje ją dotychczas. W październiku 1986 r. uzyskał doktorat.

19 kwietnia 1969 r. **Krzysztof Czerwiński** zawarł związek małżeński z **Marią Jadwigą Borowską**, córką **Adama Borowskiego** herbu Jastrzębiec i **Jadwigi z Konopków** herbu Nowina. Przy okazji wyjaśniło się, że Adam Borowski i jego zięć Krzysztof Czerwiński mieli wspólnego pradziadka Franciszka Wietrzykowskiego, a ich dziadkowie Stefan i Bolesław Wietrzykowscy toczyli wieloletni spór o majątek Cerekiew.

Krzysztof i Maria Czerwińscy zamieszkali najpierw na drugim piętrze domu Adama i Jadwigi Borowskich przy ul. Olszynki Grochowskiej w Warszawie. W czerwcu 1973 r. przeprowadzili się z synem Pawłem do swego nowego mieszkania na ul. Księcia Janusza 41/43 na Kole. 4.12.1981 czteroosobowa już rodzina przeprowadziła się do większego mieszkania na Mokotowie przy ul. Noskowskiego 16.

Mają dwoje dzieci:

- **Pawła** ur. 23.04.1970 r., ożenionego z **Ewą Wojciechowską**. Ich ślub i wesele odbyły się w Warszawie 5.04.1996 r. Paweł i Ewa Czerwińscy mają dwoje dzieci: **Antoninę Jadwigę (Tosię)** ur. 27.07.2002 i **Marię Wandę** ur. 30.09.2005 r.
- **Zofię** ur. 26.04.1977 r., która wyszła za mąż za **Andrzeja Morstina** 29 września 2001 r. Ich ślub i wesele odbyły się w **Kotanii** w Beskidzie Niskim. Zofia i Andrzej Morstin mają troje dzieci: **Janinę Marię Faustynę (Janeczkę)** ur. 30.01.2003, **Jerzego Krzysztofa Marię (Jerzyka)** ur. 21.02.2005 i **Martę Jadwigę Marię** ur. 26.10.2007.

Krzysztof Czerwiński